

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Харківської державної академії
фізичної культури, професор
Олександр АЖИППО

« 09 » _____ 2021 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Петрової Ангеліни Сергіївни на тему «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

(витяг з протоколу №7 розширеного засідання кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківської державної академії фізичної культури від 05 березня 2021 року)

ГОЛОВУЮЧИЙ: д.фіз.вих., професор Камаєв О. І.

СЕКРЕТАР: к.фіз.вих., доцент Кузьменко І. О.

ПРИСУТНІ: члени кафедри теорії та методики фізичного виховання:

завідуюча кафедри, професор кафедри, к.фіз.вих., професор І. П. Масляк (*рецензент*); професор кафедри, д.пед.н., професор О. Ю. Ажиппо; доцент кафедри, к.фіз.вих., доцент Т. М. Бала (*науковий керівник*); доцент кафедри, к.фіз.вих., доцент І. О. Кузьменко; доцент кафедри, к.фіз.вих., доцент О. Е. Коломійцева; доцент кафедри, к.фіз.вих. М. А. Мамешина; старший викладач кафедри В. О. Жук; викладач кафедри Л. О. Рядова.

ЗАПРОШЕНІ ФАХІВЦІ: професор кафедри медичних дисциплін та охорони здоров'я, д.мед.н., професор Л. В. Подрігало (*рецензент*); завідувач кафедри олімпійського та професійного спорту, д.фіз.вих., професор В. В. Мулик; завідувач кафедри зимових видів спорту, велоспорту та туризму, д.пед.н., професор К. В. Мулик; професор кафедри олімпійського та професійного спорту, д.фіз.вих., професор О. І. Камаєв; доцент кафедри біологічних дисциплін, к.б.н., доцент О. О. Подрігало; доцент кафедри медичних дисциплін та охорони здоров'я, к.мед.н., доцент О. В. Подаваленко.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обговорення наукової доповіді аспірантки кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківської державної академії фізичної культури Петрової Ангеліни Сергіївни за результатами дисертації «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів

старших класів» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Тема дисертаційної роботи «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів» була затверджена на засіданні вченої ради Харківської державної академії фізичної культури 30 листопада 2016 року (протокол №5). **Науковим керівником** призначено кандидата наук з фізичного виховання та спорту Балу Тетяну Михайлівну.

СЛУХАЛИ: наукову доповідь аспірантки кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківської державної академії фізичної культури Петрової Ангеліни Сергіївни «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів» за матеріалами дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

ВИСНОВОК:

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт. Актуальність теми дисертаційної роботи обумовлена необхідністю вдосконалення освітнього процесу з фізичного виховання школярів старших класів закладів повної загальної середньої освіти, оскільки на сьогоднішній день спостерігається стійка тенденція до погіршення стану фізичного здоров'я та фізичної підготовленості у зазначеного вікового контингенту. Низка авторів в своїх роботах зазначають, що з кожним роком збільшується кількість школярів, які за станом здоров'я відносяться до спеціальної медичної групи. За статистичними даними майже 60% дітей старшого шкільного віку мають відхилення в стані здоров'я.

Фізична культура відіграє важливу роль у зміцненні здоров'я, підвищенні фізичних і функціональних можливостей організму дітей різних вікових періодів. Поряд з цим, низка провідних фахівців галузі фізичної культури і спорт свідчать про недосконалість фізичної освіти. Уроки фізичної культури лише на 15–20% компенсують необхідний для дитячого організму об'єм рухової активності, приблизно 50% дітей не мають стійкого інтересу до уроків. Тому, вищезазначене обумовлює пошук нових інноваційних засобів, методів та форм фізичного виховання.

Одним із інноваційних видів рухової діяльності є кросфіт, який останнім часом набуває широкої популярності серед учнівської молоді. Унікальність кросфіту полягає у його варіативності, тобто кожне тренування істотно відрізняється від попереднього. При цьому, поєднуються вправи різної спрямованості, що в свою чергу дозволяє задіяти якомога більше м'язових груп, розвинути фізичні якості та різнобічно, гармонійно впливати на організм людини.

Ряд авторів досліджували питання щодо ефективності застосування кросфіту в навчальному процесі фізичного виховання у різних закладах освіти. При цьому не досліджуваним залишається питання стосовно впливу вправ кросфіту на фізичне здоров'я та фізичну підготовленість школярів старшого шкільного віку закладів повної загальної середньої освіти. У зв'язку з вищезазначеним доцільним та актуальним залишається питання щодо науково-методичного обґрунтування та

впровадження вправ кросфіту до змістовної сторони уроків фізичної культури учнів старшої школи, оскільки зазначений вид рухової діяльності дозволить оптимізувати освітній процес, сприятиме підвищенню мотивації школярів до фізкультурно-спортивної діяльності.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилося згідно Тематичного плану науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2015–2020 рр. за темою «Вдосконалення процесу фізичного виховання в навчальних закладах різного профілю» (номер державної реєстрації 0115U006754) та на 2020–2026 рр. «Вдосконалення процесу фізичного виховання різних верств населення» (номер державної реєстрації 0120U101110).

Мета дослідження: обґрунтувати доцільність та ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів.

Завдання дослідження:

1. Розглянути кросфіт, як засіб фізичного виховання та проаналізувати сучасні шляхи удосконалення навчального процесу з фізичного виховання у різних закладах освіти.

2. Визначити рівень фізичного здоров'я та рухової підготовленості школярів 10–11-х класів.

3. Дослідити ставлення учнів старших класів до уроків фізичної культури.

4. Розробити навчальну програму варіативного модуля державної програми з фізичної культури «Кросфіт» для школярів 10–11-х класів.

5. Експериментально перевірити ефективність використання навчальної програми «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів.

Об'єкт дослідження: фізичне виховання учнів 10–11-х класів закладів повної загальної середньої освіти.

Предмет дослідження: вплив занять із застосуванням кросфіту на фізичне здоров'я та рухову підготовленість школярів старших класів.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури використано для вивчення стану досліджуваної проблеми, обґрунтування актуальності вивчених питань, обговорення емпіричних даних; педагогічне спостереження – для уточнення змісту та методики проведення уроку фізичної культури, а також визначення активності та зацікавленості школярів на уроках; опитування (анкетування) – для визначення ставлення школярів 10–11-х класів до уроків фізичної культури; педагогічне тестування застосовано для визначення рівня фізичної підготовленості; медико-біологічні методи – для визначення рівня фізичного здоров'я; педагогічний експеримент проведено з метою перевірки ефективності авторської програми; методи математичної статистики застосовано для інтерпретації результатів педагогічного експерименту.

Методи математичної статистики використано для інтерпретації результатів педагогічного експерименту за допомогою комп'ютерної програми STATISTICA 10.0.

Дослідження проводилось на базі загальноосвітніх шкіл № 146 та № 57 м. Харкова впродовж 2017–2018 навчального року. В ньому брало участь 113 школярів 16–17-ти років. Для проведення констатувального дослідження учні 16–17-ти років були розподілені на контрольні групи. До першої контрольної групи

відносились учні 10–11-х класів загальноосвітньої школи № 146, а до другої контрольної групи відносились учні 10–11-х класів загальноосвітньої школи №57. За результатами констатувального експерименту досліджувані були розподілені на основні та контрольні групи для проведення формувального експерименту. Так: учні 10–11-х класів загальноосвітньої школи №146 були віднесені до основних груп; учні 10–11-х класів загальноосвітньої школи № 57 були віднесені до контрольних груп.

Основні групи включали 59 школярів: перша група – хлопці та дівчата 16 років (n=27), друга група – хлопці та дівчата 17 років (n=32); контрольні групи включали 54 школярів: перша група – хлопці та дівчата 16 років (n=21) та друга група – хлопці та дівчата 17 років (n=33). Всі діти, які приймали участь у дослідженні відносилися до основної та підготовчої медичної групи, були практично здорові та знаходилися під наглядом шкільного лікаря. Від батьків усіх учнів було отримано згоду на участь у педагогічному експерименті.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. Дисертацію Петрової Ангеліни Сергіївни присвячено вдосконаленню освітнього процесу з фізичного виховання школярів старших класів закладів повної загальної середньої освіти шляхом впровадження до змісту уроків фізичної культури розробленої експериментальної програми варіативного модуля «Кросфіт», спрямованої на підвищення рівня фізичного здоров'я та фізичної підготовленості зазначеного вікового контингенту.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна. Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у наступному:

- уперше обґрунтовано зміст навчальної програми варіативного модуля «Кросфіт» для школярів 10–11-х класів;
- уперше визначено вплив вправ кросфіту на рівень фізичного здоров'я та рухової підготовленості школярів старших класів;
- підтверджено дані про підвищення рівня фізичної підготовленості учнів старшої школи під впливом різних видів рухової діяльності;
- удосконалено наукові відомості про шляхи модернізації системи фізичного виховання в закладах освіти;
- набули подальшого розвитку відомості про ставлення учнів закладів повної загальної середньої освіти до уроків фізичної культури; рівень фізичного здоров'я та рухової підготовленості.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; педагогічне спостереження; опитування (анкетування); педагогічне тестування; медико-біологічні методи; педагогічний експеримент; методи математичної статистики з використанням ліцензованого пакету комп'ютерної програми STATISTICA 10.0)

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з

результатами наукових досліджень інших учених. Здобувачка показала високий рівень теоретичної підготовки, їй належить постановка мети та завдань дослідження; підбір вправ кросфіту; розроблення програми «Кросфіт»; організація та проведення констатувального і формувального експериментів; статистична обробка та аналіз отриманих результатів. У роботах, виконаних у співавторстві, особистий вклад дисертантки полягає у підготовці даних педагогічних досліджень, основного змісту наукової праці та матеріалів до друку.

6. Наукове та практичне значення роботи. Полягає у розробці програми варіативного модуля «Кросфіт» шкільної програми з фізичної культури та її застосуванні в процесі фізичного виховання школярів старших класів з метою поліпшення стану здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та зацікавленості до занять фізичними вправами.

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані в навчальному процесі школярів старших класів у вигляді варіативного модуля шкільної програми «Фізична культура. 10–11 класи» та при розробці методичних посібників для вчителів фізичної культури.

7. Використання результатів роботи. Результати дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес фізичного виховання закладів загальної середньої освіти № 146, 57, 105 м. Харкова та в практику підготовки здобувачів вищої освіти Харківської державної академії фізичної культури, що підтверджено відповідними актами.

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації. За темою дисертаційного дослідження опубліковано 13 друкованих праць, серед яких 3 статті у спеціалізованих наукових фахових виданнях України, 1 – у періодичному науковому виданні держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку Європейського Союзу, 2 – навчальні програми, 7 – у матеріалах конференцій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Бала ТМ, Петрова АС, Кузьменко Ю. Рівень фізичної підготовленості школярів 10–11-х класів. Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Зб. наук. пр. Київ: Вид-во НПУ імені МП Драгоманова. 2017;6(88)17:10–14. Фахове видання України. Внесок автора полягає у проведенні дослідження, зборі та обробленні отриманих даних і підготовці до друку.

2. Petrova AS, Bala TM. Analysis of the attitude of high school students to innovative types of motor activity in the system of school physical education. Slobozhanskyi Herald of Science and Sport. Kharkiv: HDAFK. 2019;5(72):13–16. Фахове видання України, внесене до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus, DOAJ. Внесок автора полягає в аналізі та інтерпретації отриманих даних.

3. Petrova AS, Bala TM. The cardiorespiratory system state of the 10th–11th grade boys after the introduction of the variable module «Crossfit». Slobozhanskyi Herald of Science and Sport. Kharkiv: HDAFK. 2020;8(3):20–33. Фахове видання України, внесене до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus, DOAJ. Внесок

автора полягає у проведенні дослідження, зборі та обробленні отриманих даних і підготовці до друку.

4. Petrova AS, Bala TM. The change in the level of physical health of 16–17-year-old pupils under the influence of crossfit exercises. Knowledge, Education, Law, Management. 2020;5(33)3:7–14. Періодичне наукове видання держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку Європейського Союзу. Внесок автора полягає у проведенні дослідження, зборі та обробленні отриманих даних і підготовці до друку.

5. Петрова АС, Бала ТМ. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 10–11 класи». Варіативний модуль «Кросфіт». Гриф МОН України наказ №1/11 - 5997 від 05.06.2018 р.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Бала ТМ, Петрова АС. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 5–9 класи». Варіативний модуль «Кросфіт» Гриф МОН України наказ №1/11 - 5996 від 05.06.2018 р.

7. Бала ТМ, Петрова АС. Рівень розвитку дихальної системи учнів старшого шкільного віку. Фізична культура, спорт та здоров'я: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції; 2017 Груд. 7–8; Харків. Харків: ХДАФК; 2017:15–18.

8. Петрова АС, Бала ТМ. Вплив засобів кросфіту на серцево-судинну систему школярів старших класів. Молода спортивна наука України: матеріали XXIII Міжнародної наукової конференції; 2019 Квіт. 18–19; Львів. Львів: ЛДУФК;2019:105–106.

9. Петрова АС, Бала ТМ. Вплив вправ кросфіту на показники будови тіла школярів 10–11 класів. Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції; 2019 Трав. 22; Харків. Харків: ХДАФК;2019:190–198.

10. Петрова АС, Бала ТМ. Вплив вправ кросфіту на показники стану дихальної системи хлопців старшого шкільного віку. «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи»: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції; 2019 Груд. 6; Харків. Харків: ХДАФК;2019;23–25.

11. Botagariyev T, Petrova A. The dynamics of indicators of the cardiovascular response to standard physical load of the 10th–11th grades boys under the influence of CrossFit exercises. Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції; 2020 Трав. 22; Харків. Харків: ХДАФК;2020:188–194.

12. Петрова АС, Бала ТМ. Особливості будови тіла школярів 16–17 років. «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи»: матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції; 2020 Груд. 17–18; Харків. Харків: ХДАФК;2020:34.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

13. Бала ТМ, Петрова АС. Загальна характеристика та історичні аспекти виникнення кросфіту як виду спорту. Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті

25-річчя Незалежності України: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції; 2016 Груд. 8–9; Харків. Харків: ХДАФК; 2016:20–22.

9. Результати перевірки тексту дисертації з використанням однієї з антиплагіатних систем на наявність/відсутність текстових запозичень. На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній системі Unicheck).

10. Апробація матеріалів дисертації. Основні теоретичні положення й результати дослідження апробовано на засіданнях кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківської державної академії фізичної культури (2016–2021); на XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті 25-річчя Незалежності України» (Харків, 2016); XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт та здоров'я» (Харків, 2017); Міжнародній конференції «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» на базі Національного університету фізичного виховання і спорту України (Київ, 2018); XXIII Міжнародній науковій конференції «Молода спортивна наука України» на базі Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (Львів, 2019); V Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення» (Харків, 2019); V Всеукраїнські науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю «Фізична реабілітація та здоров'язбережувальні технології: реалії і перспективи», присвяченій 90-річчю Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, 2019); XIX Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2019); VI Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення» (Харків, 2020); XX Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2020).

11. Оцінка мови та стилю дисертації. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

12. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту. За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота А. С. Петрової відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

13. Рекомендація дисертації до захисту. Дисертаційна робота Петрової Ангеліни Сергіївни «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів» відповідає вимогам, передбаченим пунктом 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167).

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, розширене засідання кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківської державної академії фізичної культури рекомендує дисертацію А. С. Петрової «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів» до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Результати відкритого голосування:

Присутні 14 осіб:

«за» – 14,

«проти» – немає,

«утримались» – немає.

Рецензент

професор кафедри медичних дисциплін
та охорони здоров'я,
д.мед.н., професор

Леонід ПОДРІГАЛО

Рецензент

професор кафедри теорії та методики
фізичного виховання,
к.фіз.вих., професор

Ірина МАСЛЯК

Головуючий

професор кафедри олімпійського та
професійного спорту
д.фіз.вих., професор

Олег КАМАЄВ

Секретар

доцент кафедри теорії та методики
фізичного виховання,
к.фіз.вих., доцент

Ірина КУЗЬМЕНКО

Підпис *Подригало Л. М.*
Засвідчую *Камашова О. / Кузьменко І.*
Начальник відділу кадрів *СР*
«09» *03* 20*21* р.

І. Мірошніченко